

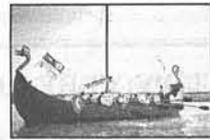
напярэдадні акцыі
"ТЫДЗЕНЬ МОДЫ НА ЗДAROУЕ"
 3 стар.

афіцыйна
САЦЫЯЛЬНЫ НАКІРУНАК
БЮДЖЭТУ
 2 стар.

аспект праблемы
ЯК ПРЫМАЮЦЬ БЕЖАНЦАЎ У БЕЛАРУСІ
 4 стар.

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОНКА
"ЖЫЦЦЁ І ВЕРА"
 7 стар.
КАНТАКТЫ І ДЫЯЛОГ
 9-10 стар.
ГОСЦЬ
ЛЯВОНІХА З ДАЎГАЎПІЛСА
 11 стар.
АЙТОГРАФ
Мінэль ШЧАСНАЯ - "ДЗЯРЖАВЫ ФАРБАЎ
ДУМНАЯ ЦАРЫЦА..."
 12 стар.

экспедыцыя
НОВЫЯ МАРШРУТЫ
ДАСЛЕДЧЫКАЎ
ШАЎКОВАГА ШЛЯХУ
 13 стар.
літаратурная імпрэза
АПАВЯДАННЕ Марыі ВАЙЦЯШОНАК
"КАЦІЎСА ПЯРСЦЕНАК..."
 14 стар.
ДЗІЦЯЧАЯ ЧЫТАНКА
 16 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАІНАХ

Голас Радзімы

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

8-15 студзеня 2004 года, № 2, 3 (2872, 2873)

Цана 350 рублёў

E-mail: golas_radzimy@tut.by

дзя
падзея

Прэміі — дзеячам культуры і мастацтва

Вера і мастацтва непарыўна звязаны як розныя грані адзінага духоўнага свету чалавека. У аснове нашай культуры ляжаць вечныя хрысціянскія каштоўнасці, якія натхняюць яе і аб'ядноўваюць мінулае, сучаснасць і будучыню. Гэта адзначыў кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка, выступаючы ў Палацы Рэспублікі на цырымоніі ўручэння прэміі "За духоўнае адраджэнне" і спецыяльных прэміі Прэзідэнта нашай краіны дзеячам культуры і мастацтва.

На гэты раз прэміі "За духоўнае адраджэнне" былі ўручаны іерэю Свята-Барысаглебскай (Каложскай) царквы ў Гродне, кампазітару Андрэю Бандарэнку, заслужанай артыстцы Беларусі Галіне Паўлянок, якая

працуе ў Гомельскай абласной філармоніі, загадчыку кафедры славянскіх літаратур філалагічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктару філалагічных навук, прафесару Івану Чароту, народнаму артысту СССР Расціславу Янкоўскаму, які працуе ў Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя М.Горкага.

Спецыяльнымі прэміямі Прэзідэнта Беларусі ўзнагароджаны 13 дзеячаў культуры і мастацтва і 8 творчых калектываў, музеяў і бібліятэк. Прэміі ўручаліся ў 16 намінацыях: музычнае мастацтва, тэатральнае мастацтва, мастацкая літаратура, народная творчасць, крытыка і мастацтвазнаўства і іншых. Праца лаўрэатаў, адзначыў Прэзідэнт краіны А.Лукашэнка, садзейнічае ўзбагачэнню нацыянальнай культуры, умацаванню маральных асноў грамадства.

Яшчэ адна ўзнагарода — ордэн

Францішка Скарыны — была ўручана ў гэты дзень сусветна вядомаму французскаму куцюр'е і мецэнату, паслу добрай волі ЮНЕСКА П'еру Кардэну. А. Лукашэнка выказаў яму словы ўдзячнасці за дапамогу нашай краіне ў пераадоленні наступстваў чарнобыльскай катастрофы, а таксама за прапаганду культуры Беларусі ў Францыі.

А.Лукашэнка і мітрапаліт Філарэт у сваіх прамовах упаміналі прытчу аб талентах. Беларускія творцы свой талент не закапалі, ім яны павялічваюць багацце Беларусі і яе народа.

НА ЗДЫМКУ: Прэзідэнт Беларусі ўручае спецыяльную прэмію ў намінацыі "Выяўленчае мастацтва" Барысу ЦІТОВІЧУ, рэжысёру тэатра "Ялінка" Нарачанскага сельскага Дома культуры Вілейскага раёна Мінскай вобласці.

Фота Віктара ТАЛОЧКІ, БелТА.

стасункі

Спрощаны правілы ўезду

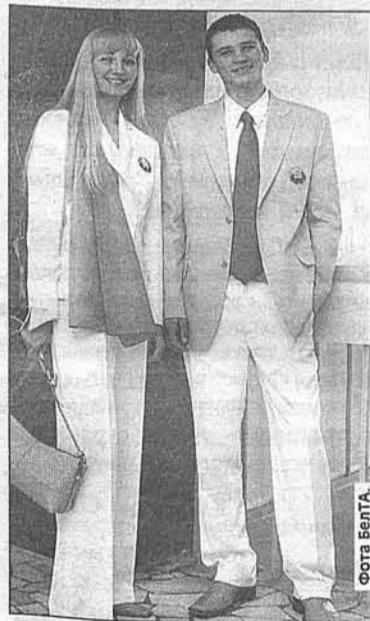
З 1 студзеня 2004 года значна спрощаны ўезд у нашу краіну для грамадзян дзяржаў Заходняй Еўропы. Цяпер, каб прыехаць у Беларусь, не трэба мець, як раней, спецыяльнае запрашэнне.

Нагадаем: гэтак рашэнне ўрад Беларусі прыняў у аднабаковым радку. Безумоўна, яго трэба разглядаць як жэст добрай волі з разлікам на тое, што ў Еўропе, у першую чаргу ў Еўрапейскім са-

юзе, ацэняць яго як жаданне працягваць і пашыраць супрацоўніцтва з нашай краінай.

Акрамя таго, спрашчэнне ўезду станоўча паўплывае на прыток дзелавых людзей, турыстаў.

алімпіяда — 2004

Фота БелТА.

Рыхтуюцца ўсе

Крыху больш за 200 дзён застаецца да адкрыцця Алімпійскіх гульняў у Афінах. У Беларусі да гэтай падзеі рыхтуюцца ўсе: і спартсмены, і бальшчыкі. Зацверджаны і ўжо шыюцца касцюмы для алімпійцаў (на здымку). А нашы імянітыя плыўчыкі — чэмпіёнка свету Алена Попчанка і неаднаразовы прызёр міжнародных спаборніцтваў Ганна Шчэрба праводзяць штотыднёвыя двухразовыя трэніроўкі ў басейне Палаца воднага спорту "Алімпійскі". У лютым нашы спартсменкі выступяць на спаборніцтвах за Кубак свету ў Італіі.

наша марка

«Чорнае золата» еўрапейскага гатунку

На Мазырскім нафтаперапрацоўчым заводзе завершана другая чарга рэканструкцыі, якая выканана ў кароткіх тэрмінах — каля васьмі месяцаў, у канцы 2003 года рэканструюваны комплекс каталітычнага крэкінга ўведзены ў эксплуатацыю. Гэта дасць магчымасць прадпрыем-

ству выйсці на еўрапейскі ўзровень перапрацоўкі нафты і здабываць з "чорнага золата" больш за 80 працэнтаў светлых нафтапрадуктаў. Да пусканаладальных работ прыцягнуты айчыныя і расійскія спецыялісты. Рэканструкцыя на Мазырскім НПЗ дазволіць атрымаваць да 2

мільёнаў тон высакакаснага бензіну штогод.

НА ЗДЫМКАХ: агульны выгляд комплексу каталітычнага крэкінга; аператары "секцыі-100" Аляксандр КАСУХА і Сяргей ДАСЬКО за работай.

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА, БелТА.

Падпіска-2004 працягваецца!

Шаноўныя чытачы "Голасу Радзімы"! Каб наша сувязь не спынілася, раім паклапаціцца аб падпісцы. Нагадваем, што «ГР» уключаны ў падпісныя каталогі БЕЛАРУСІ, ЛІТВЫ, УКРАЇНЫ, РАСІІ.

У іншых краінах лепш аплаціць атрыманне штотыднёвіка чэкам, даслаўшы яго ў рэдакцыю. Кошт гадавога камплекта для краін Еўропы — 50, ЗША, Аўстраліі, Аргенціны і іншых краін далёкага замежжа — 60 \$.

афіцыйна

Падпісаны Прэзідэнтам Закон

“Аб бюджэце Рэспублікі Беларусь на 2004 год” захоўвае сацыяльную накіраванасць

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка 29 снежня падпісаў Закон “Аб бюджэце Рэспублікі Беларусь на 2004 год”. Дакумент адобраны Саветам Рэспублікі Нацыянальнага сходу, прыняты Палатай прадстаўнікоў.

Закон прадугледжвае ўзмацненне сацыяльнай накіраванасці бюджэту ў параўнанні з мінулым годам: расходы на адукацыю, ахову здароўя і сацыяльную палітыку павялічацца на 1–2 працэнтныя пункты, доля расходаў на заработную плату, пенсіі, дапамогі і стыпендыі ў аб'ёме бюджэту павялічыцца амаль на 6 працэнтаў.

У той жа час у бюджэце наступнага года закладзены меры па скарачэнні падатковай нагрукі.

Аб рэспубліканскім бюджэце на 2004 год

У мэтах далейшай кансалідацыі дзяржаўных фондаў і ўзмацнення кантролю за выкарыстаннем іх сродкаў у склад рэспубліканскага бюджэту на 2004 год уключаны фонд сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны і Фонд падтрымкі вытворцаў сельскагаспадарчай прадукцыі, харчавання і аграрнай навуцы.

У мэтах скарачэння падатковай нагрукі ў 2004 годзе зніжэцца стаўка падатку на дабаўленую вартасць з 20 да 18 працэнтаў, а таксама памер плацяжоў у мэтавыя бюджэтныя фонды з выручкі ад рэалізацыі тавараў (работ, паслуг).

У 2004 годзе дэфіцыт рэспубліканскага бюджэту не зможа пакрывацца за кошт эмісійных крэдытаў Нацыянальнага банка.

Адным з прыярытэтаў дзяржаўнай палітыкі з'яўляецца жыллё. Рэалізацыі жыллёвай палітыкі дзяржава па-ранейшаму будзе ўдзяляць самую пільную ўвагу. Асноўнымі крыніцамі фінансавання жыллёвага будаўніцтва ў 2004 годзе павінны стаць крэдыты банкаў (500 мільярдаў рублёў), сродкі мясцовых мэтавых бюджэтных жыллёва-інвестыцыйных фондаў (191 мільярд рублёў), сродкі рэспубліканскага бюджэту для патанення крэдытаў банкаў на жыллёвае будаўніцтва (100 мільярдаў рублёў).

Плануецца, што даходы рэспубліканскага бюджэту складуць 13,22 трыльёна рублёў, а расходы — 13,91 трыльёна рублёў. Дэфіцыт рэспубліканскага бюджэту не перавысіць 1,5 працэнта ад ВУП і будзе пакрывацца за кошт унутраных і знешніх крыніц.

Перавышэнне расходаў над даходамі звязана з маштабнымі сацыяльнымі праграмамі, якія рэалізуюцца за кошт сродкаў дзяржавы, — расходы рэспубліканскага бюджэту на сацыяльную палітыку прадугледжаны ў памеры

924,8 мільярда рублёў, што на 65,8 працэнта вышэй за чаканы іх узровень у 2003 годзе.

Падтрымка дзяржавы будзе аказвацца сацыяльна не абароненым сляям насельніцтва. Так, для забеспячэння інвалідаў і ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны пачэўкамі на санаторна-курортнае лячэнне і аздаравленне прадугледжваецца накіраваць 21,2 мільярда рублёў (або на 17 працэнтаў больш, чым у 2003 годзе), што дасць магчымасць у 2004 годзе аздаравіць у санаторна-курортных установах рэспублікі 12 тысяч інвалідаў і ўдзельнікаў вайны.

Расходы рэспубліканскага бюджэту на забеспячэнне інвалідаў тэхнічнымі сродкамі сацыяльнай рэабілітацыі на 2004 год прадугледжаны ў суме 2,2 мільярда рублёў, што ў 1,2 раза вышэй за чаканы іх узровень у 2003 годзе.

За кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту плануецца ў 2004 годзе аздаравіць 6,2 тысячы інвалідаў ва ўзросце да 18 гадоў. У цэлым для пакрыцця расходаў на аздаравленне і санаторна-курортнае лячэнне насельніцтва плануецца накіраваць 5,8 мільярда рублёў.

На выплату дапамог грамадзянам і сем'ям, якія маюць дзяцей, прадугледжваецца накіраваць у 2004 годзе 154,3 мільярда рублёў, на правядзенне маладзёжнай палітыкі — 4,5 мільярда рублёў.

Удзельная вага расходаў у рэспубліканскім бюджэце на фінансаванне мерапрыемстваў, звязаных з ліквідацыяй наступстваў катастрофы на ЧАЭС, у аб'ёме ВУП захаваецца на ўзроўні 2003 года (1 працэнт ад ВУП) і складзе 431,5 мільярда рублёў. Значную долю ў гэтых расходах складаюць асігнаванні на выплату льгот і кампенсацый пацярпеламу насельніцтву. Расходы на капітальныя ўкладанні прадугледжаны ў аб'ёме 5,7 мільярда рублёў, што адпавядае ўзроўню 2003 года.

Расходы на ахову здароўя ў параўнанні з 2003 годам павялічацца на 22,6 працэнта і складуць больш як 451 мільярд рублёў, на развіццё фізічнай культуры і спорту — на 42,8 працэнта (71,4 мільярда рублёў), што звязана з падрыхтоўкай і ўдзелам беларускіх спартсменаў у XXVIII летніх Алімпійскіх гульнях 2004 года ў Афінах.

Асігнаванні на навуку вызначаны ў рэспубліканскім бюджэце ў памеры 190 мільярдаў рублёў і складаюць 3 працэнта ад яго расходнай часткі (без уліку расходаў дзяржаўных мэтавых бюджэтных

фондаў, фонду сацыяльнай абароны насельніцтва, капітальных укладанняў і крэдытавання жыллёвага будаўніцтва).

У рэспубліканскім бюджэце на 2004 год расходы на культуру і мастацтва, кінематаграфію і сродкі масавай інфармацыі прадугледжаны ў суме 119,16 мільярда рублёў.

У наступным годзе зноў будзе ўведзены ў строй шэраг важных аб'ектаў — школ, бальніц, прадпрыемстваў, для чаго плануецца выдзеліць 356,7 мільярда рублёў.

Аб бюджэце абласцей і горада Мінска на 2004 год

Мясцовыя органы ўлады атрымаюць права дадаткова ўстанавіць падатак на набыццё бензіну і дызельнага паліва арганізацыямі і індывідуальнымі прадпрыемствамі і падатак з высокарэнтабельных арганізацый і індывідуальных прадпрыемстваў.

Аднак у цэлым падатковая нагрузка будзе зменшаная, таму што памер мясцовых мэтавых збораў з прыбытку (даходу), які застаецца ў распараджэнні юрыдычных асоб, зніжэцца з 5 да 4 працэнтаў.

У мэтах зніжэння затрат людзей на транспартныя і жыллёва-камунальныя паслугі кошт гэтых паслуг будзе часткова пакрыта за кошт мясцовых бюджэтаў, напрыклад, у абласцях — да 30 працэнтаў затрат на перавозкі гарадскім і прыгарадным транспартам, у Мінску (уключаючы перавозкі метрапалітэнам) — да 50 працэнтаў.

Аб кансалідаваным бюджэце на 2004 год

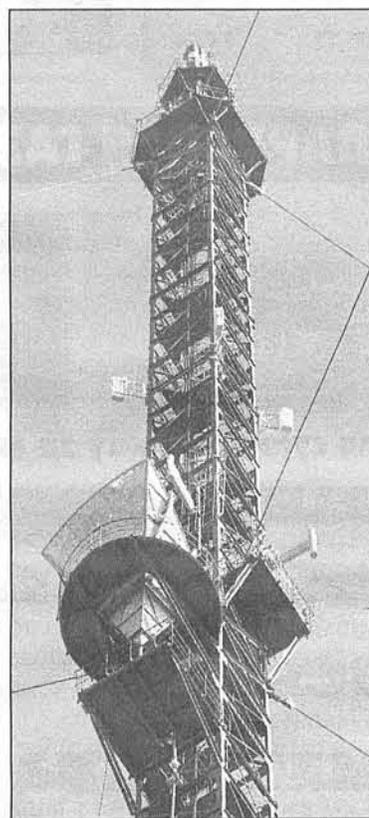
У цэлым даходная частка кансалідаванага бюджэту на 2004 год прагназіруецца ў суме 19,06 трыльёна рублёў, расходная — 19,75 трыльёна рублёў.

Запланаваныя сродкі забяспечаюць выплату заробтнай платы, стыпендыі, дапамогі і іншых плацяжоў насельніцтву, падкрэслілі ў прэс-службе Прэзідэнта.

Пры гэтым доля расходаў на сацыяльную сферу (без капітальных укладанняў), субсідый арганізацыям жыллёва-камунальнай гаспадаркі і транспарту, палівазабеспячэнскім арганізацыям і на жыллёвае будаўніцтва, льгот і кампенсацый насельніцтву, якое пацярпела ў выніку катастрофы на ЧАЭС, у расходах кансалідаванага бюджэту (без капітальных укладанняў, мэтавых бюджэтных фондаў і фонду сацыяльнай абароны насельніцтва) павялічыцца да 66,8 працэнта супраць 63,8 працэнта ў 2003 годзе.

Прэс-служба
Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

падрабязнасці

Урачыстае адкрыццё новай радыётэлевізійнай перадаючай станцыі (РТПС) адбылося ў Драгічыне. Гэта трэцяя па магутнасці станцыя на тэрыторыі Брэсцкай вобласці. Вышыня новай перадаючай антэны РТПС складае 156 метраў 675 сантыметраў. Зона ўпэўненага прыёму радыёэфэктнага складае 50–60 кіламетраў, тэлебачання — 40 кіламетраў.

На новай станцыі ўстаноўлены 5 тэлеперадатчыкаў, якія дадуць магчымасць арганізаваць трансляцыю тэлеканалаў БТ, АНТ, ЛАД і тры радыёперадатчыкі для трансляцыі “Першага канала Беларускага радыё”, “Радыё-Брэст”. Аб'ём інвестыцый склаў каля 2 мільярдаў рублёў, пры гэтым каля 800 мільёнаў рублёў выдзелена Брэсцкім аблвыканкамам, а астатняя частка — Міністэрствам сувязі Беларусі.

Фота Рамана КАБЯКА, БелТА.

Радыёхвалі над Драгічынам

інтэграцыя

На Арбаце прайшлі кірмашы беларускіх тавараў

Навагоднія кірмашы беларускіх тавараў прайшлі з 27 па 30 снежня ў самым цэнтры расійскай сталіцы — у раёне вуліцы Арбат.

У іх прынялі ўдзел каля 30 прадпрыемстваў з Брэсцкай, Віцебскай і Магілёўскай абласцей. Вялікім попытам у масквічоў карысталіся швейныя вырабы, вырабы з ільну, баваўняныя тканіны, трыкатаж, сталовая і пасцельная бялізна, абутак, прамысловыя тавары, сувенірная прадукцыя вядучых беларускіх вытворцаў, а так-

сама мяса-малочныя вырабы беларускіх прадпрыемстваў.

3 “Віцязем” не сумна

Тэлевізары Рэспубліканскага унітарнага вытворчага прадпрыемства “Віцязь” у снежні атрымалі 5 медалёў на маскоўскай выставе “Знак якасці — XXI стагоддзе”.

“Віцязі” ўпэўнена канкуруюць з вядомымі вытворцамі далёкага замежжа і карыстаюцца попытам нават у Заходняй Еўропе. Пры вытворчасці тэлевізараў выкарыстоўваюцца кінескопы знакамітых фірм “Томпсан” і “Філіпс”. Дэвіз віцебскіх вытворцаў — якасць сусветнага ўзроўню па даступнай цане.

Канстанцін СЕЛЬСКИ.

надвор'е

Рэкордны снег

Рэкордная вышыня снежнага покрыва зафіксавана ў Віцебску — 38 сантыметраў. А ўсяго ў першы тыдзень студзеня ў Віцебску выпала 45 міліметраў ападкаў, што складае 120 працэнтаў месячнай нормы.

Вольга СЦАРОВІЧ, БелТА.

дата

75 гадоў НАН Беларусі

Беларускія навукоўцы адзначылі 75-годдзе Нацыянальнай акадэміі навук

У сістэме НАН Беларусі аб'яднаны 7 аддзяленняў навук, каля 150 юрыдычных асоб. Агульная колькасць працуючых складае 16,4 тысячы чалавек (у тым ліку ў навуковых установах 11,1 ты-

сячы чалавек). З іх 589 дактароў і 2 171 кандыдат навук. У Акадэміі навук 94 акадэмікі і 101 член-карэспандэнт. У аспірантуры НАН вучыцца 923 чалавекі (у тым ліку 686 вочна і 237 завочна). У парад-

ку суіскальніцтва працуюць над кандыдацкімі дысертацыямі каля 480 супрацоўнікаў НАН і спецыялістаў народнай гаспадаркі рэспублікі.

За 75-гадовую гісторыю НАН Беларусі стала вядучым даследчыцкім цэнтрам рэспублікі, які аб'ядноўвае высокакваліфікаваных вучоных розных спецыяльнасцей і дзесяткі навуковых ар-

ганізацый. За гэты час сфарміраваліся аўтарытэтныя навуковыя школы, выраслі вучоныя з сусветным імем, а вынікі дзейнасці НАН практычна па ўсіх накірунках навуковых даследаванняў і распрацовак шырокавядомыя і высока ацэненыя як у Беларусі, так і за мяжой.

Галіна ВІР.

напярэдадні акцыі

Быць здаровым — прэстыжна

У лютым у Мінску павінна адбыцца знакавая падзея ў галіне прапаганды спорту і здаровага ладу жыцця — “Тыдзень моды на здароўе”. Уладзімір Русакевіч, міністр інфармацыі Рэспублікі Беларусь, які ўзначальвае арганізацыйны камітэт па правядзенні мерапрыемства, падкрэсліў на сустрэчы з журналістамі ў Грамадскім прэс-цэнтры, што вельмі сажна, каб здаровы лад жыцця стаў прэстыжным.

Сродкі масавай інфармацыі маюць магчымасць прадэманстраваць свае здольнасці ў фарміраванні грамадскай думкі на карысць здаровага ладу жыцця. Па меркаванні Сусветнай аховы здароўя, якое агучыў намеснік міністра аховы здароўя Валеры Ключановіч, да 90 працэнтаў хвароб у першую чаргу звязаны са стаўленнем чалавека да свайго здароўя.

Існуе некалькі простых праві-

лаў, якія дапамагаюць яго зберагчы: займацца фізкультурай, рацыянальна харчавацца, не ўжываць тытунь, наркатыкі і алкаголь. А згодна з сацыялагічнымі апытаннямі, толькі 10 працэнтаў нашых суграмадзян прытрымліваюцца ў паўсядзённым жыцці гэтых правіл.

Наша здароўе не толькі ўласная справа кожнага, але і эканамічная катэгорыя. Таму дзяржава спрыяе развіццю спорту, аздароўленню сваіх грамадзян. У Беларусі

будуюцца спартыўныя пляцоўкі і палацы. Медыкі вядуць прапаганду здаровага ладу жыцця дзеля павышэння агульнай санітарнай і сексуальнай культуры.

Сёлета Беларусь павінна далучыцца да 192 краін, якія падпісалі Канвенцыю, накіраваную на барацьбу супраць курэння. У рамках названага дакумента павінна зменшыцца колькасць рэкламы тытунёвых вырабаў. Айчыныя цыгарэты будуць ацэньвацца самым строгім чынам на прадмет бяспекі для здароўя людзей.

Ужо сёння Міністэрства аховы здароўя накіравала Белтэлерадыёкампаніі ліст, дзе выказваецца заклапочанасць медыкаў рэкламай тытуню і піва. Але пра нейкія валявыя метады рашэння пытання гаворка не ідзе.

Уладзімір Русакевіч падкрэсліў, што міністэрства, якое ён ўзначальвае, з’яўляецца прыхільнікам пераканання, а не прымусу. Тым не менш, ён таксама выказаў заклапочанасць скрытай рэкламай некаторых шкодных звычак, якой шмат, да прыкладу, у мастацкіх фільмах.

“Тыдзень моды на здароўе”, акрамя іншага, можа супрацьстаяць і гэтай з’яве. Некалькі тэматычных напрамкаў выставы — “У здаровым целе — здаровы дух”, “Спартыўная мода”, “Народны спорт”, “Здаровае харчаванне” павінны прыцягнуць увагу моладзі, якой, як нікому іншаму, патрэбны і прыгажосць, і здароўе.

Алена СПАСЮК.

НА ЗДЫМКУ: на пытанні журналістаў адказвае міністр інфармацыі Уладзімір РУСАКЕВІЧ (у цэнтры).

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

рэгіёны

МАГІЛЁЎ

У падарунак ключы ад новых кватэр

Незвычайныя падарункі атрымалі да Новага года работнікі Магілёўскага філіяла № 4 ААА “Белсвязьбуд”. Такімі падарункамі сталі ключы ад новых кватэр.

Калі год таму дырэктар філіяла Віктар Сіпайла паабяцаў пабудаваць новы дом, далёка не ўсе паверылі ў такую магчымасць. Але словы дырэктара, як заўсёды, аказаліся цвёрдымі. Будоўля вялася хуткімі тэмпамі, бо зацікаўленыя ў ёй работнікі прадпрыемства самі дапамагалі ў гэтым.

Напярэдадні Калядаў 20 шчасліўчыкаў атрымалі ордэры на кватэры ў двухпавярхнім 5-павярховым доме па вуліцы Навіцкага ў Магілёве.

3 завяршэннем аб’екта ў горадзе стала на адзін прыгожы будынак больш, а жадаючых атрымаць добраўпарадкаванае жыллё — менш.

Галіна СІДАРЭНКА.

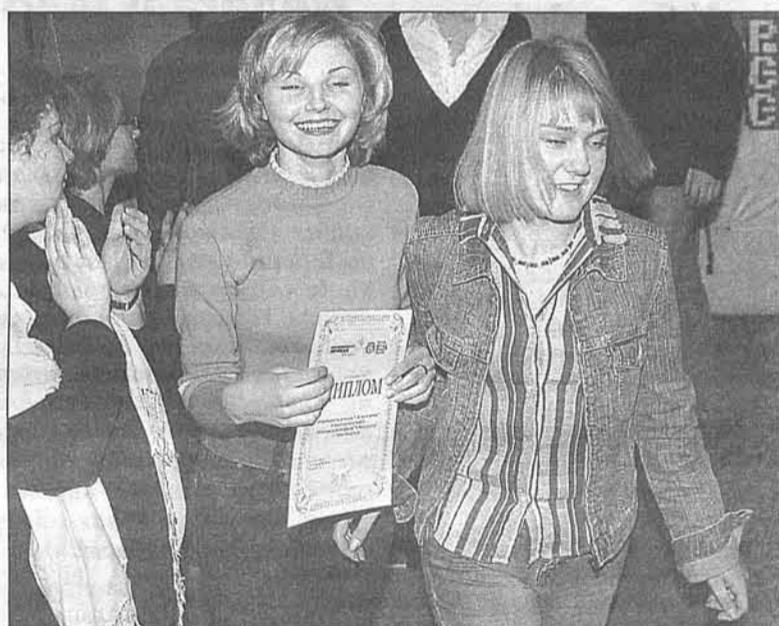
ЛОЕЎ

У цэнтры ўвагі — ветэраны

У 1943 годзе Чырвоная Армія шырокім фронтам выйшла да ракі Днепр, фарсіравала яе, захапіўшы плацдармы ад Лоева да Запарожжа. З Лоеўскага раёна пачалося вызваленне Беларусі.

З Лоеўшчыны пачаліся святочныя мерапрыемствы, прысвечаныя 60-й гадавіне вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Да гэтага свята жыхары Лоеўскага раёна рыхтаваліся старанна. Правялі суботнікі па добраўпарадкаванні. Вучні старшых класаў пісалі сачыненні на ваенную тэму, а малодшыя правялі конкурс малюнкаў. Была адроджана гульня “Зарніца”, а ў гонар героя Вялікай Айчыннай вайны Аляксея Казлова арганізавалі лёгкаатлетычны крос.

пакаленне пехт

Перамагаюць тыя, для каго «магчыма ўсё»

Урачыстая цырымонія ўзнагароджвання адбылася ў клубе “Remix 82”. Каманды “Магчыма ўсё” і “Зробім час” атрымалі Гран-пры за лепшыя відэаролікі, “Францішак Crew” — галоўную ўзнагароду за лепшы аўдыёролік, прызы глядацкіх сімпатый і Дзіцячага фонду ААН (ЮНІСЕФ) у Беларусі.

Усе прызёры атрымаюць магчымасць прайсці стажыроўку ў рэкламных агенцтвах Мінска. Акрамя таго, у пачатку наступнага года відэаролікі пераможцаў будуць паказаны на беларускіх тэлеканалах, а аўдыёработы скарыстаны ў радыёэфіры. Нагадаем, што праект “Рабі. Сябе. Сам.” з самага пачатку быў арыентаваны на юнакоў і дзяў-

Лоеўскія раённыя ўстановы культуры таксама падрыхтаваліся да гэтай падзеі: у музеі гісторыі раёна адкрылася экспазіцыя “Бітва за Днепр у час Вялікай Айчыннай вайны”, на якой дэманстраваліся архіўныя дакументы, у цэнтральнай бібліятэцы прайшоў Дзень паэзіі на тэму: “Калі грываць гарматы — музы маўчаць”, а ў Лоеўскім Доме культуры Гомельскі драмтэатр паказаў спектакль А.Дударова “Радавія”, адбылася дэманстрацыя кінафільмаў. З Мінска прыбыла вялікая група артыстаў, якія далі канцэрт “Майстры мастацтва — працаўнікам вёскі”.

Урачыстасці прайшлі, але ветэраны застаюцца ў цэнтры ўвагі. Немаладым ужо людзям аказваецца дапамога па гаспадарцы. Праходзяць сустрэчы ветэранаў з моладдзю.

Мсціслаў ІГНАЦЕНКА.

АШМЯНЫ

Аб’ядналіся цыганы

Каля 200 цыганоў згуртавала вакол сябе раённае грамадства аб’яднанне “Ашмянская цыганская абшчына”, нядаўна зарэгістраваная ў Гродзенскім аблвыканкаме. Яго кіраўніком абраны Артур Ягораў.

Якія галоўныя мэты і задачы гэтай арганізацыі? Найперш рэалізацыя грамадзянскіх, эканамічна-сацыяльных і культурных правоў грамадзян цыганскай нацыянальнасці, садзейнічанне развіццю культуры і традыцый свайго народа, фарміраванне нацыянальнай самасвядомасці, аказанне матэрыяльнай дапамогі членам абшчыны.

Аб тым, што мясцовыя цыганы здольныя на добрыя справы, сведчыць такі факт. Іх самабытны ансамбль далёка вядомы за межамі раёна і носіць ганаровае званне “народны”.

Алесь ЖАЛКОЎСКІ.

тэндэнцыі

Індэкс электроннай гатоўнасці — № 1

Беларусь на першым месцы сярод краін СНД па ступені гатоўнасці да інфармацыйнага грамадства. Такую выснову зрабіў Сусветны банк на выніках аналізу параметраў так звананага індэкса электроннай гатоўнасці.

У нашай краіне паказчык колькасці тэлефонных абанентаў — самы высокі сярод краін Садружнасці і нашых бліжэйшых суседзяў (у Беларусі на 100 сем’яў — 80 тэлефонаў, у той час як у Расіі і ва Украіне толькі па 53).

Сусветным банкам прымалася ў разлік і адносна раўнамернасць тэлефоннай “шчыльнасці” ў Мінску і рэгіёнах, чым не можа пахваліцца ні Расія, ні Украіна. Па колькасці карыстальнікаў Інтэрнэтам Беларусь таксама ў лідэрах. З 10 тысяч жыхароў “паблукаць” па сусветнай сетцы адпраўляюцца 816 чалавек (у Расіі — 409, Украіне — 119, Казахстане — 93). Наша краіна звязана аптычна-лакальнымі магістралямі з усімі краінамі-суседзямі, а да канца 2005 года высокахуткасны інфармацыйны магістралі будуць пракладзены да кожнага раённага цэнтра.

Усё гэта, на думку памочніка Прэзідэнта Беларусі Валерыя Цапкала, сведчыць аб стварэнні неабходных умоў для ўвядзення сістэмы “Электронны ўрад”, прапеджанай дзяржаўнай праграмай “Электронная Беларусь”. Як паведаміў В. Цапкала, паслугі, якія аказваюцца насельніцтву міністэрствамі і ведамствамі ў “папяровым” выглядзе, будуць пераведзены ў электронны фармат. Не выходзячы з дому (у каго ёсць камп’ютэр ці мабільны тэлефон),

па дарозе на працу (у інфармацыйным кіёску, інтэрнэт-кафэ) чалавек зможа аплаціць камунальныя паслугі, ажыццявіць рэгістрацыю здзелкі, пакупку нерухомасці, аўтамабіля. Прычым, гэта будзе па сілах нават самым неадукаваным у камп’ютэрнай сферы.

Усе пытанні, у якіх перакрываюцца інтарэсы простага жыхара краіны і дзяржавы, можна вырашыць праз Інтэрнэт, перакананы памочнік Прэзідэнта. Пацвярджаючы свае словы, ён прывёў прыклад вэб-сайта Беларусі для карыстальнікаў у ЗША. На старонцы размешчаны інвестыцыйныя праекты нашай краіны, а таксама неабходныя дакументы для вырашэння пашпартна-візавых праблем. Гэта дазволіла максімальна скараціць колькасць служачых у дыпмісіі, асноўная задача якіх — адказы на масавыя тэлефонныя званкі.

Падобных ведамасных паслуг аказваецца на пачатковым этапе толькі 30, іх колькасць паступова будзе павялічвацца, сказаў Валерыя Цапкала. Па яго словах, чакаць засталася не так доўга — ужо ў 2005 годзе пачнецца практычная рэалізацыя праграмы.

Па меры руху ў інфармацыйнае грамадства ўсё больш актуальным становіцца пытанне абароны інфармацыі. Для гэтага, запэўніў суб’ядседнік, знойдзены адпаведныя тэхнічныя рашэнні, ад-

працаваны механізм, ёсць кваліфікаваныя спецыялісты. Так што асцярогі наконт несанкцыянаванага доступу да якіх-небудзь закрытых звестак дарэмныя. У той жа час, аддаючы належнае майстэрству беларускіх і расійскіх хакераў, Валерыя Цапкала адзначае, што “сляды заўсёды дзесьці застаюцца”. Таму буйныя банкі працуюць у цеснай звязцы з праваахоўнымі органамі, у тым ліку на міжнародным узроўні, спыняючы спробы “ўзлому” і прыцягваючы вінаватых да адказнасці. Так, у выніку супрацоўніцтва Федэральнага бюро расследаванняў ЗША і Камітэта дзяржбяспекі Беларусі некалькі нашых суайчыннікаў паплаціліся за сваю незаконную сеткавую дзейнасць за акіянам.

Яшчэ адным важным элементам паўнацэннага інфармацыйнага грамадства з’яўляецца прымяненне электроннага подпісу, што дазваляе дакладна вызначыць, хто знаходзіцца “па той бок” экрана камп’ютэра. Існуе шмат элементаў, якія ідэнтыфікуюць чалавека і з высокай ступенню дакладнасці пацвярджаюць, што менавіта ён накіраваў электроннае паштоўнае дарэчы, у краіне ўжо прыняты закон аб электронным подпісе.

У Беларусі, падкрэсліў В.Цапкала, досыць багаты інфармацыйны патэнцыял. Таму не выпадкова дзяржава надае такое значэнне развіццю сучасных тэхналогій, не без падстаў разлічваючы на вялікія дывідэнды ў будучыні.

БелТА.

Міжнародны Чырвоны Крыж — чарнобыльцам

У Нацыянальным прэс-цэнтры адбылася сустрэча журналістаў з Генеральным сакратаром Беларускага Чырвонага Крыжа Антонам Раманоўскім і кіраўніком прадстаўніцтва Міжнароднай Федэрацыі таварыства Чырвонага Крыжа і Чырвонага Паўмесяца ў Мінску Стэфанам Сібахерам.

Фота БелТА.

Галоўнай навіной стала паведамленне пра Генеральную Асамблею Міжнароднай Федэрацыі, дзе адбылося падпісанне шматбаковага пагаднення аб падтрымцы пацярпелых ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС. У рамках названай дамоўленасці на працягу бліжэйшых 3 гадоў на чарнобыльскую праграму ў Расіі, Украіне і Беларусі будзе выдаткавана 1 мільён еўра, якія ахвяруе Галандскі Чырвоны Крыж па выніках агульнанацыянальнай латарэі.

Амаль палова гэтай сумы прызначана для Беларусі. Па словах Стэфана Сібахера, адносна размеркавання сродкаў было шмат спрэчак. І значныя выдаткі на Беларусь тлумачацца тым, што арганізатарам дабрачыннай латарэі прадэманстравалі асабліваю патрэбу Беларусі ў дапамозе, а таксама праінфармавалі пра эфектыўную 12-гадовую работу Міжнароднага Чырвонага Крыжа ў

нашай краіне. С.Сібахер запэўніў, што на гэтым дапамога не спыніцца. Сродкі на дабрачыннасць будуць паступаць і далей. У хуткім часе павінна адбыцца міжнародная канферэнцыя па Чарнобылю, мэта якой прыцягнуць увагу краін-донараў да патрэб пацярпелага насельніцтва.

Сродкі, выдаткаваныя Беларусі, у першую чаргу пойдуча на аснашчэнне перасоўных лабараторый. Машыны з медперсоналам, сучасным абсталяваннем прыязджаюць у самыя аддаленыя раёны Беларусі. За апошнія 13 гадоў такім чынам было абследавана 350 тысяч чалавек, якія жывуць у Гомельскай, Брэсцкай, Магілёўскай абласцях. Толькі пазалетась Беларусі Чырвоны Крыж абследаваў 49 959 чалавек, уключаючы 21 716 дзяцей, выяўлены 101 выпадак рака шчытападобнай залозы. Урачы аказваюць і псіхасацыяльную падтрымку, прыво-

зяць гуманітарную дапамогу. Доктары працуюць па лініі Міністэрства аховы здароўя вахтавым спосабам па 20 дзён. Грошы Чырвонага Крыжа патрэбны для аснашчэння лабараторый рэактывамі, пакупкі новых аўтамабіляў і абсталявання. Апошняе, па словах А.Раманоўскага, будзе мяняцца ўжо трэці раз за 13 гадоў.

Беларусь не можа адна справіцца з наступствамі аварыі на Чарнобыльскай АЭС з прычыны іх маштабнасці і непрадказальнасці і разлічвае на падтрымку сусветнай грамадскасці. А. Раманоўскі з удзячнасцю згадаў дапамогу японскага, англійскага, французскага таварыстваў Чырвонага Крыжа. Цяпер у нашай краіне распрацавана эксперыментальная праграма "Супрацоўніцтва для рэабілітацыі", якая ўключае ў сябе медыцынскія, сацыяльна-эканамічныя, педагогічныя і радыялагічныя аспекты. Дзейнасць у яе рамках будзе праводзіцца ў асобных раёнах.

Свой удзел у рэалізацыі праграмы пацвердзілі такія арганізацыі, як ПРААН, АБСЕ. На прэс-канферэнцыі С.Сібахер паведаміў, што беларускае прадстаўніцтва Міжнароднай Федэрацыі Чырвонага Крыжа і Чырвонага Паўмесяца плануе таксама далучыцца да праграмы, і назваў яе бяспечным эксперыментам у сферы постчарнобыльскай рэабілітацыі пацярпелага насельніцтва.

Алена СПАСЮК.

На здымках: А. РАМАНОЎСКІ (злева) і С. СІБАХЕР.

дабрачыннасць

У Сардзінію на аздаравленне

У гарадах Кальяры і Арыстанна (аўтаномная вобласць Сардзінія) Міжнароднай асацыяцыяй дружбы, культуры і супрацоўніцтва з Беларуссю "Сардзінія-Беларусь" пры садзейнічанні Пасольства Беларусі ў Італіі праведзена серыя мерапрыемстваў па развіцці гуманітарнага супрацоўніцтва з гэтым рэгіёнам Італіі.

У Арыстане адбыўся дабрачынны кірмаш, арганізаваны сумесна з гуманітарнай асацыяцыяй "AUSER Sardegna", а таксама канферэнцыя гуманітарных асацыяцый Сардзініі і іншых рэгіёнаў Італіі па пытаннях актывізацыі супрацоўніцтва з Беларуссю ў пераадоленні наступстваў чарнобыльскай катастрофы.

У Кальяры прайшла штогадовая канферэнцыя гуманітарнай арганізацыі "Праект Чарнобыль", у ходзе якой адбылася прэм'ера дакументальнага фільма італьянскага рэжысёра Марка Лепапардзі аб наступствах чарнобыльскай катастрофы для Беларусі. У 2003 годзе па лініі гэтай арганізацыі на Сардзініі прайшлі аздаравленне больш як 500 беларускіх дзяцей.

Галіна ВІР.

аспект праблемы

Нелегальную міграцыю складана спыніць, але можна кантраляваць

Праблема нелегальнай міграцыі і арганізацыі сістэмы абароны бежанцаў, а таксама прадстаўленне прыстанішча ў нашай краіне з'яўляюцца актуальнымі для Беларусі. Краіна з-за свайго геаграфічнага становішча з'яўляецца прыцягальнай для людзей з Усходу, якія плануюць трапіць, часта незаконна, на Запад. На семінары, які праводзіла прадстаўніцтва Упраўлення Вярхоўнага камісара ААН па справах бежанцаў (УВКБ) на Беларусі і Шведская міграцыйная служба, сабралася 65 прадстаўнікоў розных ведамстваў з сямі краін. Ішло актыўнае абмеркаванне вышэйзгаданых праблем.

Ілля Тадаровіч, прадстаўнік УВКБ ААН на Беларусі, падкрэсліў, што наша краіна мае значны прагрэс у галіне заканадаўства і сістэмы абароны бежанцаў. Беларусь падпісала Канвенцыю 1951 года і Пратакол 1967 года, якія тычацца абароны правоў бежанцаў. Нядаўна з'явілася 3-я рэдакцыя Закона Беларусі "Аб бежанцах".

Цяпер у Беларусі прызнаны бежанцамі 683 інашаземцы. З іх 40 працэнтаў — жанчыны. Большасць працаздольныя, а 209 чалавек маюць вышэйшую ці сярэдняспецыяльную адукацыю. Па словах Уладзіміра Галцеева, намесніка дырэктара Дэпартамента па міграцыі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, бежанцам складана інтэгравацца ў грамадства. Большасць з іх аб'ектыўна неканкурэнтаздольныя на рынку працы. Тут уплывае шмат

фактараў, у тым ліку нязвыклае асяроддзе, моўны бар'ер. Тым не менш, 53 чалавекі са згаданай катэгорыі працуюць па найму, 61 — прадпрымальнікі. Сярод тых, хто жыве ў Мінску, працаўладкаваны 10 працэнтаў ад колькасці працаздольных. І гэта пры тым, што рынак працы ў Мінску больш развіты, чым у правінцыі. Таму і існуе нераўнамернасць па размеркаванні бежанцаў па рэгіёнах. Большасць жыве ў Мінску і Мінскай вобласці.

Ёсць шмат праблем, звязаных з жыллем. Аднак, дзякуючы намаганням УВКБ ААН, адрамантаваны некалькі памяшканняў у Лагойску, Лёзне, Пінску. У Віцебску адкрыты пункт часовага размяшчэння асоб, якія хадайнічаюць аб атрыманні статусу бежанца.

Беларусь аказвае гэтым людзям падтрымку не меншую, чым

запрашэнне

Усё для турыстаў

Праграма развіцця турызму на 2001-2005 гады ў Мінскай вобласці ўключае канцэпцыю па стварэнні культурна-турыстычнага рэгіёна "Нясвіж-Мір".

Праграма прадугледжвае комплекс мер па арганізацыі прыдарожнага сервісу, гасцінчых комплексаў, месцаў харчавання, цэнтраў народных рамёстваў і промыслаў, адпачынку і забаў, аўтасервісу. Мэта гэтай комплекснай праграмы —

развіццё інфраструктуры турызму, якая забяспечвала б аичынных і замежных грамадзян турыстычнымі паслугамі.

НА ЗДЫМКУ: схема СЭТЗ Нясвіжскага раёна.

Фота Аляксандра ДЗІДЗЕВІЧА, БелТА.

Сусветны стандарт "Мінска"

Першы ў сталіцы чатырохзоркавы атэль "Мінск" пасля рэканструкцыі прыняў ужо больш за 8 тысяч пастаяльцаў са 100 краін свету.

Усе 258 яго нумароў па добраўпарадкаванні адпавядаюць міжнародным стандартам. Гэта датычыць і звычайных аднамесных, і люксаў, і так званага прэзідэнцкага VIP-нумара. Найбольш частымі замежнымі гасцямі з'яўляюцца расіяне, на другім

месцы — прыезджыя з ЗША. Гасцінчы камфорт у "Мінску" пакуль могуць сабе дазволіць госці з далёкага замежжа, зоркі расійскай эстрады, палітыкі і бізнесмены з краін СНД.

Галіна ВІР.

чы сустракаўся з людзьмі, якія мелі падставы хадайнічаць аб статусе бежанца ў нашай краіне і не рабілі гэтага, бо імкнуліся перасячы беларуска-польскую мяжу. Аляксей Бягун, намеснік начальніка ўпраўлення пашпартна-візавай службы МУС РБ, сцвярджае, што толькі за мінулы год на нашай тэрыторыі апынулася больш за 500 чалавек патэнцыйных бежанцаў. Аднак прыстанішча ў Беларусі праслілі адзінакі.

Пра памеры нелегальнай міграцыі праз нашу тэрыторыю сведчыць такі факт: толькі за 8 месяцаў 2003 года было вынесена 1 675 пастаноў аб дэпартацыі інашаземцаў і асоб без грамадзянства. Для бюджэту Беларусі дэпартацыя — негаспадарлівы груз. Тым не менш, 664 чалавекі былі выдвараны за межы пад канвоем у прымусовым парадку. Характэрна, што крымінальную адказнасць за нелегальную міграцыю нясуць толькі арганізатары. Тыя ж, каго яны перавозыць, толькі выдвараюцца, калі на тое хапае грошай. За мінулы год было заведзена 8 крымінальных спраў у дачыненні да арганізатараў і памагатых нелегальнай міграцыі.

Нелегальная міграцыя з'яўляецца крыніцай злачыннасці, а таксама пагаршае санітарна-эпідэміялагічную сітуацыю ў краіне. Сумінар засведчыў, што зыходзіць з таго, што заходнія граніцы Беларусі ў хуткім часе стануць усходнімі граніцамі Еўрасаюза, сусветная грамадскасць зацікаўлена, каб наша краіна мела магчымасць спыняць паток нелегалаў.

Алена СПАСЮК.

Фота БелТА.

дзяржава і дыяспара

Беларусы Латвіі

ўмацоўваюць сувязі з этнічнай Радзімай

Гутарка з саветнікам-пасланнікам Пасольства Беларусі ў Латвіі Віктарам ІВАНОВЫМ аб узаемадзеянні з беларускай дыяспарай

— **Віктар Мікалаевіч, колькі нашых суайчыннікаў цяпер жыве ў Латвіі?**

— Паводле афіцыйных даных Бюро натуралізацыі Латвіі, амаль 100 тысяч этнічных беларусаў, што складае 3,9 працэнта ўсяго насельніцтва краіны. З іх больш як 25 тысяч з'яўляюцца грамадзянамі Латвіі, 65 тысяч — "неграмадзянамі Латвіі", 737 — грамадзянамі іншых дзяржаў.

Беларусы пасля расіян — другая па колькасці дыяспара ў краіне. Такім чынам, яна даволі прыкметная з'ява, з якой нельга не лічыцца мясцовым уладам па многіх прычынах.

Нашых суайчыннікаў асабліва шмат жыве ў Рызе — каля 40 тысяч.

З утварэннем новых незалежных дзяржаў на постсавецкай прасторы ў беларусаў, якія жылі ў Латвіі, узнікла вострая прага да ўсяго беларускага: гісторыі, традыцый, звычай, мовы і г.д. Я мяркую, гэта было натуральнае імкненне застацца беларусамі, пазбегнуць асіміляцыі.

— **І як гэта адбывалася на практыцы?**

— Прыкладна 10 гадоў таму ў месцах шчыльнага пражывання беларусаў пачалі ўзнікаць іх нацыянальныя суполкі. Сёння яны адгрываюць надзвычайную важную ролю ў развіцці нацыянальнай самасвядомасці нашых суайчыннікаў, іх згуртаванні, кансалідацыі. Зразумела, больш за ўсё грамадскіх аб'яднанняў у Рызе: "Прамень", "Світанак", асацыяцыя беларусаў-прадпрыемальнікаў "Беларускі шлях".

Патрэба быць разам, ці, як гавораць у нас, трымацца адзін аднаго, прывяла суполкі да аб'яднання ў адну арганізацыю — "Саюз грамадскіх аб'яднанняў беларусаў у Латвіі". Яго старшынёй абрана Валлянціна Піскунова, аўтарытэтны ў асяроддзі дыяспары чалавек, вядомы ў Латвіі прадпрыемальнік.

Цікава, што дата стварэння саюза і выхад юбілейнага, сотага нумара газеты беларусаў Латвіі "Прамень" супалі з дзяржаўным святам іх этнічнай радзімы — Днём Рэспублікі Беларусь. І не дзіўна: пераважная большасць этнічных беларусаў падтрымлівае знешнепалітычны і сацыяльна-эканамічны курс кіраўніцтва Беларусі.

— **Сапраўды, цікавая дэталі. Калі ласка, некалькі слоў пра гэта выданне.**

— Ідэя выдання газеты беларусаў Латвіі выношвалася даўно, яшчэ ў савецкія часы. Яе выхад моцна паспрыяла пасля ўзнікнення дзяржаўнай мяжы з Беларуссю патрэба беларусаў у інфармацыі пра сваю радзіму, родныя мясціны, неабходнасць мець звесткі пра жыццё беларусаў у розных рэгіёнах Латвіі. Ініцыятыву выдання ўзялі на сябе тады яшчэ малавадомая суполка "Прамень" і шчыльна, актыўна беларусы — Мікалай Бурый і Валлянціна Піскунова. Яны знайшлі сродкі на рэгістрацыю і выпуск газеты. Узначалі рэдакцыйны калектыў запрасілі прафесійнага журналіста, выпускніка Белдзяржуніверсітэта Лявона Шакаўца.

Газета, без перабольшання, — гэта своеасаблівы летапіс беларус-

кай дыяспары. Выданне "Праменя" прывяло да ажыўлення жыцця ў беларускім асяроддзі Латвіі, што, у сваю чаргу, выклікала стварэнне беларускіх таварыстваў, напрыклад, "Мара" ў Ліепай, "Спадчына" ў Вентспілсе. Цяпер у Латвіі зарэгістравана 7 беларускіх аб'яднанняў. У гэтым вялікая заслуга газеты.

З яе ўдзелам адбылося не адно цікавае беларуска-латвійскае мерапрыемства. Напрыклад, фестываль "Мастацтва, традыцыі і майстэрства беларускага народа". Гэта быў сумесны праект таварыства "Прамень" і Цэнтра латышкага касцюма. Між іншым, беларускія мастацкія калектывы ўдзельнічаюць у важных культурных падзеях краіны: Уселатвійскім свяце песні, фестывалях "Іграй, гармонік Прыбалтыкі", "Славянскі вянок" і іншых.

Газеце неаднойчы давалі інтэрв'ю дзяржаўныя дзеячы Беларусі і Латвіі. Шырокі рэзананс у свой час у яе чытачоў выклікалі адказы А.Лукашэнкі на пытанні журналістаў "Праменя" і "Панорамы Латвіі".

— **Вядома, што ў Рызе ўжо не першы год існуе асноўная беларуская школа. Сёлета адбыўся першы выпуск 9-х класаў. Чым, акрамя мовы, яна адрозніваецца ад іншых школ Рыгі?**

— У першую чаргу, тым, што дырэктар школы Ганна Іванэ, яе калегі імкнуцца выхоўваць сваіх вучняў годнымі, свядомымі людзьмі ў значнай ступені на традыцыях этнічнай Радзімы ў цэлым і беларускай сям'і — у прыватнасці, каб дзеці зразумелі, што лепшае ў жыцці пачынаецца ад нацыянальных каранёў, ад роднай мовы, культуры продкаў. З гэтай мэтай у школе шмат працуюць над складаннем радавода кожнага вучня. На ўроках беларускай літаратуры, музыкі, візуальнага мастацтва, працоўнага навучання дзяцей уводзяць у свет народнай творчасці. Зразумела, нашай дыяспары нялёгка адной падтрымліваць вучэбны працэс на належным узроўні.

Таму настаўнікі і вучні школы вельмі ўдзячныя за дапамогу ўраду Беларусі, асабліва намесніку прэм'ер-міністра Уладзіміру Дражыну. Нагадаю, адносна нядаўна з ім сустракалася дэлегацыя беларусаў Латвіі. У склад дэлегацыі ўваходзілі знакамітыя прадстаўнікі дыяспары: В.Піскунова, М.Бурый, Н.Жаўрыд, Т.Бучэль, З.Калвіш, В.Нічыпарэнка. У ходзе размовы, натуральна, была закранута тэма адукацыі беларускіх дзяцей. Нашы суайчыннікі выказалі шэраг просьбаў і прапановаў. У прыватнасці, ім хацелася б больш атрымліваць беларускамоўных падручнікаў, дапаможнікаў, мастацкай літаратуры.

Дэлегацыю прынялі таксама ў Міністэрстве адукацыі, Міністэрстве культуры, у Камітэце па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў, у Міністэрстве архітэктуры і будаўніцтва, у Міністэрстве інфармацыі і Мінгарвыканкаме.

Па выніках візіту дэлегацыі быў складзены пратакол даручэнняў намесніку прэм'ер-міністра. У гэтым дакуменце змяшчаюцца канкрэтныя рашэнні па дапамозе ды-

яспары ў Латвіі. Між іншым, большасць пунктаў пратакола, якія датычацца нашага пасольства, ужо выкананы.

Даволі аператыўна адрэагаваў на даручэнні намесніка прэм'ер-міністра Мінскі гарвыканкам. Не без ўдзелу яго старшыні Міхаіла Паўлава адміністрацыя Савецкага раёна сталіцы ўзяла шэфства над рыжскай беларускамоўнай школай. Неўзабаве з Мінска былі завезены падручнікі, вучэбнае абсталяванне, нават парты, камп'ютэрныя сталы і многае іншае.

Вучні і настаўнікі школы потым неаднойчы выказвалі мне словы вялікай удзячнасці ў адрас кіраўніка адміністрацыі раёна Валерыя Пінчука, які, дарэчы, у час адпачынку ў Юрмале знайшоў магчымасць сустрэцца з педагогічным калектывам школы, абмеркаваць надзённыя праблемы. Потым Валерый Іванавіч прызнаўся, што гэта размова была вельмі карыснай для яго. Яна дапамагла яму больш прадметна зразумець сітуацыю з навучаннем у Латвіі дзяцей-беларусаў на роднай мове. І як вынік — намечана пэўная праграма падтрымкі прадпрыемствамі і ўстановамі раёна гэтай школы.

Са свайго боку, пасольства таксама па меры магчымасці дапамагае школе. Каб быць у курсе яе спраў, сёлета ўпершыню ў пасольстве адбылася сустрэча з настаўнікамі школы. Цікава і шчырая гутарка спадабалася і нам, і педагогам. Слушнай падаецца мне ідэя адродзіць у Даўгапілсе беларускую гімназію. Цяпер у горадзе працуе нядзельная школа, у якой дзеці суайчыннікаў вывучаюць матчыную мову, літаратуру, культуру.

Гэтыя сустрэчы ў пасольстве мы мяркуюем зрабіць традыцыйнымі.

— **Што датычыць пашырэння культурных стасункаў, то гэтага немагчыма дасягнуць без творчых кантактаў артыстаў, мастакоў, музыкантаў...**

— Згодны. Апошнім часам з дапамогай пасольства ўсталяваліся плённыя сувязі паміж мастакамі-беларусамі з Латвіі і мастакамі Віцебскай вобласці. Назаву толькі некалькі прыкладаў. У Рызе з поспехам прайшла выстава мастакоў Віцебска, а ў музеі Марка Шагала ў Віцебску — выстава маладых мастакоў Латвіі. У Рызе плануецца правесці міжнародны пленэр "Слабодка". Назву яму даў невялікі пасёлак у Браслаўскім раёне, дзе аднойчы разам свае работы дэманстравалі беларускія і латышскія мастакі.

— **Некалькія ведаю, нашы суайчыннікі не раз узнімалі пытанне аб неабходнасці трансляцыі беларускіх тэлеканалаў на тэрыторыі Латвіі. Ці ёсць нейкія зрухі?**

— Пакуль гэта пытанне адкрытае. Хаця ўжо ёсць прэцэдэнты, якія абнадзейваюць. Так, у Літве нашы суайчыннікі маюць магчымасць глядзець беларускае тэлебачанне. Я ўпэўнены, што з часам тэхнічныя праблемы будуць вырашаны, і беларусы Латвіі таксама будуць прымаць беларускія тэлеканалы.

Гутарыў Леанід ЛАХМАНЕНКА.

дыякур'ер

У Растове-на-Доне з'явіцца аддзяленне Пасольства Беларусі

Мемарандум аб супрацоўніцтве паміж Беларуссю і Растойскай вобласцю падпісаны па выніках пасяджэння сумеснай рабочай групы, якое адбылося ў Растове-на-Доне. Сярод важных пунктаў дакумента — дамоўленасць аб адкрыцці ў Растове-на-Доне аддзялення Пасольства Беларусі ў Расіі і стварэнні ў гэтым расійскім рэгіёне Беларускага гандлёвага дома.

Дэлегацыю рэспублікі на пасяджэнні двухбаковай рабочай групы ўзначаліў Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Беларусі ў Расіі Уладзімір Грыгор'еў. У яе састаў увайшлі прадстаўнікі міністэрстваў замежных спраў і прамысловасці, канцэрна "Белдзяржхарчпрам", а таксама шэрагу беларускіх прадпрыемстваў.

Удзельнікі пасяджэння дамовіліся стварыць інтэграваную структуру па павелічэнні аб'ёмаў узаемных паставак і перапрацоўкі сельскагаспадарчай прадукцыі, прадоўжыць работу па пашырэнні ў Растойскай вобласці сеткі сервісных цэнтраў па продажы і абслугоўванні беларускай сельскагаспадарчай тэхнікі, у тым ліку Мінскага трактарнага завода. У сваю чаргу,

у Беларусі будзе створана даччынае прадпрыемства аграпрамысловага "Поўдзень Русі" па вытворчасці і разліву алею.

У рамках двухдзённага візіту Уладзімір Грыгор'еў сустрэўся з растойскім губернатарам Уладзімірам Чубам, старшынёй Заканадаўчага сходу вобласці Аляксандрам Паповым і мэрарам абласнога цэнтра Міхаілам Чарнышовым. У ходзе перагавораў абмяркоўваўся стан сацыяльна-эканамічных і культурных адносін паміж Беларуссю і Растойскай вобласцю, былі намечаны шляхі далейшага развіцця ўзаемавыгаднага гандлю. Пасол сустрэўся з членамі грамадскай арганізацыі "Саюз беларусаў Дона".

Прэс-служба МЗС.

бізнес-клуб

Юбілейны рэзідэнт

ЗАРЭГІСТРАВАНЫ 100-ты РЭЗІДЭНТ СВАБОДНАЙ ЭКАНАМІчнай Зоны "Мінск"

Намеснік кіраўніка адміністрацыі СЭЗ "Мінск" Яўген Касценка паведаміў, што новаспечаны рэзідэнт будзе займацца захоўваннем і складзіраваннем замарожаных і ахалоджаных прадуктаў, у асноўным рыбапрадуктаў. На ажыццяўленне гэтага праекта

плануецца каля 3 мільёнаў долараў інвестыцый. Усяго ж рэзідэнтамі свабоднай эканамічнай зоны "Мінск" прыцягнута каля 35 мільёнаў долараў інвестыцый, з іх 18 мільёнаў — замежных.

«Мінск-Навіны».

знак якасці

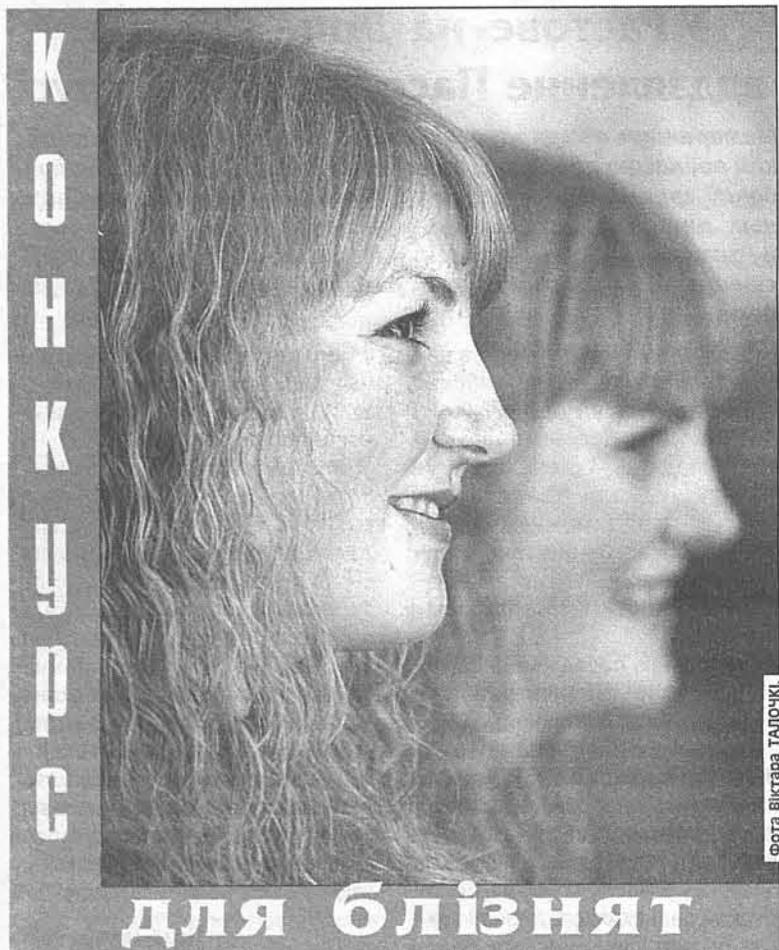

Для бельгійскіх модніц...

Патрабаваннем самых капрызных модніц адпавядае прадукцыя унітарнага літоўска-бельгійскага прадпрыемства "Эдмундас і К", што шыецца гродзенскімі майстрамі. Верхняе адзенне, а менавіта на ім спецыялізуецца кампанія, ідзе толькі на экспарт. Створана яна ў свабоднай эканамічнай зоне "Гроднаінвест" у верасні 2003 года. І ўжо выпусціла прадукцыю на 45 мільёнаў рублёў. На прадпрыемстве працуюць 320 маладых рабочых. НА ЗДЫМКАХ: швачка Юльяна ГУРСКАЯ; такое адзенне ідзе на бельгійскі рынак.

Фота Аляксандра ТАЛОЧКІ, БелТА.

Фота Віктара ТАЛОЧКА

Таленавітых дзяцей-блізнят шукае грамадская арганізацыя блізнят "Мы - сям'я". Для іх у Мінскім палацы дзяцей і моладзі арганізаваны адборачны конкурс. Самыя неардынарныя хлопчыкі і дзяўчыны будучы ўдзельніцаў у першым у Беларусі шоу блізнят. Грамадская аргані-

зацыя блізнят "Мы - сям'я" створана ў снежні 2000 года. Сёння ў банку даных больш за 300 прозвішчаў. Членамі грамадскай арганізацыі з'яўляюцца таксама мінскія сем'і, дзе растуць трайняты. НА ЗДЫМКУ: у час адборачнага конкурсу.

суайчыннікі ў свеце

Сцэнарыст-мультыплікатар з Магілёва

Блукуюць, вандруюць нашы землякі па свеце. Хто лепшай долі шукае. А хто - найбольшага выяўлення ўласных талентаў чакіае ў далёкім ад Беларусі свеце. Хаця раней і шмат якія гарады і краі здаваліся светам бліжнім. Ды і па адукацыю імчалі, ляцелі з розных гнёздаў. Мастакі, скульптары - у Парыж ды Варшаву. Спелакі - у Мілан, у школу легендарнага тэатра "Ла-Скала" ці ў пеярбургскую Марынку...

З вандроўнікаў-шукальнікаў і стваральнік многіх дзесяткаў мультфільмаў Міхась Вольпін. Нарадзіўся ён у Магілёве ў 1902 годзе. І хаця беларускія энцыклапедысты забыліся пра гэтае імя, вядомасць у нашага земляка была па ўсёй савецкай прасторы. Асабліва - у дзятвы. Яно і зразумела: амаль за чатыры дзесяцігоддзі маскоўскі "Саюзмультфільм" падарыў юнаму гледачу моці не паўсотні прыдуманых Вольпіным "мульцікаў". Няма ніякіх сумненняў, што іх ведаюць сённяшнія дзядулі-бабулі, татулі-матулі ды і самі хлопчыкі-дзяўчыны. Тэлевізійная праграма запалонена трансформерамі, дзіснееўскімі героямі, але ж знаходзіцца эфірны час і для "мульцікаў" магіляўчанина Міхася Вольпіна.

Наш суайчыннік прыдумаў Федзю Зайцава (яшчэ ў 1948 годзе; фільм так і называецца "Федзя Зайцаў"). На мову мультыплікацыі пераклаў вядомую пушкінскую казку - так з'явіўся мультфільм "Казка пра рыбака і рыбку". Руплівага і ўжо не зусім маладога сцэнарыста заўважыў сам "бацька ўсіх народаў" Іосіф Сталін: у 1951 годзе Вольпіна адзначылі Сталінскай прэміяй 1-й ступені. Было тады Міхасю Дзмітрыевічу ўжо 49 гадоў. І як

бы сцэнарыст ні пасталеў (пайшоў з жыцця наш зямляк у 1988 годзе), з мультфільмамі ніколі не развітваўся.

У 1950-я гады Вольпін піша сцэнарыі "Высокай горкі", "Царэўны-жабы", "Зачараванага хлопчыка", "Вострава памылак", "Дзяўчыны і джунглях"... У наступнае дзесяцігоддзе разам з таленавітымі рэжысёрамі стварае "Ключ", "Гісторыю аднаго злачынства", "Смелага шаўца", "Букет"... Літаратурныя прыдумкі суседнічаюць з народнымі казкам, быліннымі героямі становяцца героямі "мульцяшнымі". Як прыклад - "Ілля Мурамец", "Ілля Мурамец і Салавей-разбойнік". Ствараецца залаты фонд студыі "Саюзмультфільм". Шкада, што зараз яна зусім не такая прадукцыйная, як яшчэ нейкія паўтарадва дзесяці гадоў таму.

Вольпін ужо самім выбарам тэм і сюжэтаў вучыў дабрыні, разважлівасці, падказваў дзецям, як трэба весці сябе ў сітуацыях няпростых, складаных. Да яго герояў пранікаеш даверам і нежак незнарок пачынаеш прымерваць на сябе іх учынкі, сам апранаеш кальчугу Іллі Мурамца, садзішся ямчэй на каня і спяшаешся ў новы для сябе свет. Клопат пры гэтым маеш адзін - абараніць добрых людзей, выра-

Слаборніцтва з "Каменным вартавым"

Стартавала першая нацыянальная беларуская экспедыцыя да вяршыні гары Аканкагуа (6 960 метраў) у Аргенціне. Пра гэта расказаў кіраўнік экспедыцыі Сяргей Варывода.

Увечары 4 студзеня група прыбыла ў маленькі аргенцінскі гарадок Мендоза недалёка ад граніцы з Чылі. Нягледзячы на 8-гадзінную розніцу ў часе, раніцай 6 студзеня экспедыцыя накіравалася ў гарадок гарнальжнікаў Los Penitentes, а адтуль у 60-кіламетровы шлях да базавага лагера. Альпіністы-аматары адмовіліся ад узыходжання па найбольш простае класічнаму шляху, яны абыдуць пік з усходу і паспрабуюць падняцца з боку Польскага ледніка. Калі спроба будзе ўдалай, то мяркуюцца ажыццявіць траверс Аканкагуа з усходу на захад.

Нагадаем, "Каменны вартавы" (так з мовы інкаў перакладаецца назва Аканкагуа) да гэтага часу не пакарыўся беларускім альпіністам. Гара Аканкагуа - найвышэйшая кропка Паўночнай і Паўднёвай Амерыкі. У вышыннім рэйтынгу яна займае другое месца пасля Эверэста. Нагадаем, што мэта аматарскага альпінісцкага праекта "Сем вяршынь" - папулярызацыя здаровага ладу жыцця. Яго ўдзельнікі прапагандуюць актыўныя віды адпачынку і ўдзельнічаюць не толькі ў горных узыходжаннях, але і ў іншых формах спартыўнага турызму.

Юлія ВАНІНА, БелТА.

таваць белы свет, сваю родную старонку. Павучальныя мультфільмы Міхась Вольпіна - сапраўдная школа дабрыні і чалавечнасці. І ці не лепш пайсці ў яе адразу пасля нараджэння і назаўсёды?..

Дарэчы, да месца будзе нагадаць, што ў дзіцячую мультыплікацыю Міхась Дзмітрыевіч прыйшоў з кіно дарослага. У другой палове 1930-х яны зрабілі нямала разам з Мікалаем Эрдманам (мець дружбу з ім лічылі за гонар вядомыя пісьменнікі Сяргей Ясенін, Уладзімір Маякоўскі, Андрэй Платонаў, Ісаак Бабель, Міхаіл Булгакаў). З Эрдманам быў створаны камедыійны фільм "Волга-Волга". Хто не бачыў гэтую кінастужку - паверце, як толькі "пражываецца" з яе героямі пяць-дзесяць хвілін, смяяцца будзеце без супынку, пакуль фільм не завершыцца. Смяяцца разам з акцёрамі і смяяцца з іх. Ды без усялякіх абраз, а з цеплынёю і лёгкасцю.

Для дарослага кіно Міхась Вольпін напісаў сцэнарыі мастацкіх фільмаў "Застава ў гарах", "На падмостках сцэны", "Актрыса", "Стары коннік", "Смелыя людзі"... І толькі пасля ўсёй гэтай работы майстар прыйшоў у мультыплікацыю. Сёння імя Вольпіна - на самых пачэсных старонках расійскіх энцыклапедыяў. У Беларусі як быццам пра яго не ведаюць. І дарэмна... Дарэмна і зусім непрыгожа забывацца пра такога земляка. Мо аб гэтым дарослым падкажуць дзеці, чарговы раз прагледзеўшы мультфільмы, яркія кінаказкі Міхася Вольпіна "Як Іванушка-дурань за цудам хадзіў", "Марозка"?..

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

Не белая варона...

Любімы анекдот ад Шака Кейты: "Стайць негр і п'е малако з бутэлькі. Падыходзіць падпіты мужчына. Спачувальна назірае і нарэшце ставіць дыягназ: "Не-е, хоць заліся - табе не дапаможа!"

Цёмнаскуры Кейта разгоча да ўпаду. У Афрыцы яго б не зразумелі. Там наогул не расказваюць анекдотаў. Каб гэтаму навучыцца, гаворыць ён, трэба жыць сярод белых.

Цудоўны хлопец

У грамадзяніна Малі Шака Кейты з гумарам поўны парадак. Ён бязвыезна жыве ў беларускай вёсцы Зарэчка. Працуе галоўным заатэхнікам мясцовага калгаса "1 Мая". Як усё ў вёсцы, беларускі негр завёў паўсотні курэй і дзвюх свінак, саджае агарод, соліць на зіму капусту, збірае ў лесе грыбы, ягады. Простая беларуская ежа аказалася, па яго словах, не горшай за какосы і бананы, на якіх ён вырас. Хаця за гады разлукі з радзімай Кейта мог ужо і забыць смак трапічных фруктаў. Ва ўсякім разе, усё радзей успамінае Кейта, які ў яго колер скуры.

— А нам да яго колеру і справы няма, — гаворыць старшыня калгаса Васіль Прасцякоў. — Атрымаўся такі цудоўны беларускі хлопец, што ў той Афрыцы ўбачаць — пазаздросцяць.

У Малі Кейта не быў 7 гадоў. Ды і не цягне на радзіму, якая раўнадушна адварнулася ад яго. Сумуе толькі па маці, хочацца паказаць ёй жонку Анжаліку і дзяцей, якія нарадзіліся ў Беларусі. Але грошай на білеты няма, з зарплаты калгаснага заатэхніка, як ён падлічыў, збіраць прыйдзецца гадоў дзесяць.

Блат —

ён і ў Малі блат

Занесла Кейту на чужыну пры наступных абставінах. У канцы 80-х урад Малі вырашыў пабудаваць у кожнай з сямі абласцей па аднаму жывёлагадоўчаму комплексу, як у СССР. Спартрэбіліся спецыялісты. Вядома, падрыхтаваць іх можна было толькі ў Саўецкім Саюзе — краіне з багатым вопытам жывёлагадоўлі. Кейта на той час скончыў дванаццацігодку ў горадзе Сегу і разам з шасцю суайчыннікамі, у якіх таксама выявілі схільнасці да жывёлагадоўлі, апынуўся ў Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі.

На трэцім курсе сустрэў Анжаліку — дачку віцебскай сялянкі і кенійскага грамадзяніна, які на кароткі тэрмін заляцеў у тутэйшы мясціны. Пажаніліся. У Шака і Анжалікі нарадзіўся сімпатычны чорны хлопчык. Кейта паехаў на радзіму з цвёрдым намерам уладкавацца і забраць сям'ю. Але з-за эканамічнага крызісу ў краіне, наогул, не было ніякай працы.

Аднакурснікі ў пошуках працы раз'ехаліся па ўсёй Афрыцы. А Кейта на сямейным савеце благаславілі вярнуцца туды, адкуль ён толькі што прыехаў. Усё роўна дома яму нават спаць няма дзе.

факт

Калядныя сюрпрызы

Дабрачынную акцыю "Калядныя сустрэчы" правялі творчыя калектывы і валанцёрскія клубы Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта.

Яны наведвалі дзіцячыя дамы, школы-інтэрнаты, дзіцячыя

У асабняку, які калісьці падарыў бацькам багаты француз-каланізатар, жыве чалавек 50-60: маці, бацька, жонкі бацькі, дзядзька і яго жонкі з дзецьмі, восем родных братаў і сястраў. Кейты з сям'ямі і шматлікімі пляменнікамі. Ніхто не працуе.

— Усе пальмы навокал аб'елі, — разгоча Кейта. — А я ўжо да мяса прывык, бульбачкі хочацца. Іншая справа ў нас у Беларусі: наварыў бульбы — і сыты.

На самай справе, калі б не Анжаліка з сынам, ён застаўся б галадаць пад пальмамі. Каханне вярнула. І якраз своечасова: Анжаліка нарадзіла яму другое дзіця, дачку — копію Кейты — такую ж чорную і кучаравую.

Свой сярод сваіх

Не сказаць, каб новая радзіма сустрэла Кейту сардэчна. Год з сям'ёй праседзеў на цешчынай бульбе, бо не мог аформіць від на жыхарства. А потым узніклі праблемы з працай: чамусьці нідзе бралі, хаця дыпламаваных кадзцаў, у аграрным сектары мала.

— Проста ў беларускіх вёсках не прынята наймаць на работу чужых неграў, — разважліва гаворыць Кейта. — Людзі думалі: калі чалавек з Афрыкі, то і гною не нюхаў, і карову ад быка не адрозніць. Давялося даказваць, што гэта не так. Нарэшце Кейта ўладкаваўся падменным даяром у вёсцы Цёмны лес. Кейту хутка заўважылі, і стаў ён галоўным заатэхнікам у Зарэччы.

— Кейта, на жаль, доўга жыў у іншай сістэме, — падзялілася галоўны бухгалтар Святлана. — Таму прывык аддаваць распараджэнні і не кантраляваць іх. Толькі ў гэтым накірунку Кейта і не паддаецца перавыхаванню.

— Цыгарэты куру, самагонку п'ю, свініну ем, — загінае Кейта пальцы.

Наогул, піць, курыць і ўсё тое, кэму Кейту не дазваляе яго Бог. Але яны з ім параіліся і знайшлі разумны кампраміс — грашыць у меру, каб не ісці ўпоперак жыцця. Бо Кейта выдзяляўся б, як белая варона.

Маці, калі чытае ў Малі пісьмы сына, многага ў яго жыцці не разумее. А Кейту яго новае жыццё падабаецца. Адзінае, у чым ён не разабраўся, — навошта беларусы надзяюць на галаву цёплыя шапкі, а вушы пакідаюць "на марозе". "Калі выйдзі на пенсію, — гаворыць ён, — падумаю пра гэта".

Людміла БУТУЗАВА,

Лагойскі раён Мінскай вобласці.

бальніцы і рэабілітацыйныя цэнтры.

Не засталіся без увагі і пажылыя людзі. Ветэранам, інвалідам вайны аказана дапамога па хатняй гаспадарцы.

Галіна ВІР.

Прымірэнне праз мастацтва

Міжнародная навуковая канферэнцыя «Рэлігійны дыялог і прымірэнне праз мастацтва» прайшла ў Экзархаце Беларускай праваслаўнай царквы.

У канферэнцыі прынялі ўдзел высокапастаўленыя прадстаўнікі праваслаўнай і каталіцкай царквы, мусульманскіх і іўдзейскіх абшчын, прадстаўнікі дзяржаўных устаноў. На пленарных пасяджэннях канферэнцыі выступілі Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі (на здымку), а таксама вядучыя вучоныя, багасловы і філосафы з

Германіі, Італіі, Украіны, Расіі і іншых краін Еўропы і СНД. У рамках канферэнцыі ў Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя М. Горкага адбылася прэм'ера спектакля «Паведамленне Марыі» па аднайменнай п'есе Поля Кладэля ў пастаўцы рэжысёра Барыса Луцэнкі.

Фота **Віктара ТАЛОЧКІ**, БелТА.

Ордэн Святога Кірылы — урачу

Санаторый «Радон», што на Дзятлаўшчыне, нядаўна наведаў епіскап Навагрудскі і Лідскі Гурый. Ён уручыў ордэн Святога Кірылы галоўнаму ўрачу гэтай здраўніцы Мікалаю Мазуру за плённую працу, асабісты ўклад у развіццё санаторна-курортнага аздараўлення насельніцтва.

Мікалаю Уладзіміравічу было што паказаць і расказаць епіскапу Гурыйю. Санаторый, якому нядаўна споўнілася дзесяць гадоў, добра ведаюць у свеце. Тут пачыналі ўжо прадстаўнікі Італіі, ЗША, Германіі, Ізраіля, Люксембурга і іншых краін.

Дэталёвыя даследаванні беларускіх і замежных спецыялістаў паказалі, што дзятлаўскія радонавыя крыніцы па сваіх лекавых якасцях не ўступаюць іншым, даўно вядомым («Цхалтуба», «Хмяльнік», «Мацэста»), а па асобных параметрах пераўзыходзяць іх.

Цяпер у здраўніцы, акрамя захворванняў апорна-рухальнага апарату, лечаць хворых неўралагічнага, уралагічнага профілю, можна выкарыстоўваць паслугі касметолага. Адначасова ў санаторыі могуць адпачываць пяцьсот чалавек.

Епіскап Навагрудскі і Лідскі Гурый высока ацаніў самаадданую працу галоўнага ўрача М.Мазура, усіх медыкаў гэтай унікальнай беларускай здраўніцы на карысць людзей і царквы.

Іосіф ЗАЯЦ

Капліца ў Хальчы

Жорсткія баі ішлі за вызваленне Гомеля восенню 1943 года. Галоўнай перашкодай для савецкіх войск быў размяшчаны на вышыні населены пункт Хальча.

Тут склалі галовы дзесяткі тысяч байцоў. Толькі жыхароў Бранскай вобласці загінула каля 7 тысяч. Капліца, пабудаваная ў вёсцы расіянамі, сімвалізуе не толькі дружбу нашых народаў, але і напамінае нашчадкам, што ніхто не забыты, і нішто не забыта.

Галіна ВІР.

«Дыялогу» — 10 гадоў

Штомесячнаму часопісу «Дыялог», які выдаецца касцёлам Маці Божай Фацімскай у Баранавічах, споўнілася 10 гадоў.

У юбілейным нумары змешчана віншаванне Апостальскага Адміністрацыйнага Кансультара Пінскай дыяцэзіі кардынала Казімежа Свёнтэка, зварот да чытачоў айца Францыска Конрада, успаміны галоўнага рэдактара часопіса Тацяны Шымковіч «Дыялог пра любоў, або 10 гадоў ва ўніверсітэце спробаў і памылак».

Часопіс расказвае пра сваіх аўтараў, сярод якіх святары, урачы, мастакі, пісьменнікі, звычайныя парафіяне.

Ірына КАЗЛОВА.

ПУНКТ ГЛЕДЖАННЯ

Праваслаўны храм нашага часу

Пайшла ў мінулае эпоха ўяўнай свабоды веравызнання. У другой палове 80-х гадоў мінулага стагоддзя ў суверэннай Беларусі пачало аднаўляцца храмавае будаўніцтва, адбудованне старых і разбураных царквей, адраджэнне прыходаў.

Шляхі, якімі ішлі работы па аднаўленні і рэстаўрацыі храмаў, зразумелыя і апраўданыя: у асноўным гэта імкненне да аднаўлення першапачатковага аблічча помнікаў. Нават тым храмам, якія па сваёй архітэктуры адносіліся да каталіцкіх або уніяцкіх, быў вернуты першапачатковы выгляд без спроб надаць ім воблік праваслаўных пабудов. Рашэнне правільнае ў святле рэтраспектыўнага погляду на шматлікія спробы мяняць, перабудоўваць, рабіць прыбудовы, дабаўляць асобныя элементы і г.д., што часта рабілася ў мінулыя стагоддзі. З-за падобных маніпуляцый страчваецца не толькі першапачатковы выгляд пабудовы або яе інтэр'ера, губляецца магчымасць адсочваць эвалюцыйнае развіццё архітэктурнага стылю, вызначаць дакладную дату пабудовы помніка, выяўляць спецыфічныя рысы, прыёмы, дэталі, якія адпавядаюць пэўнаму стылю і эпосе.

Самы яркі і паказальны прыклад — шматлікія перабудовы Сафійскага сабора ў Полацку. Сафійскі сабор у часы Візантыйскай імперыі лічыўся сімвалам дзяржаўнай мудрасці і сталасці грамадства (Сафія — прамудрасць Божая). Такі храм заўсёды быў самым вялікім збудаваннем у дзяржаве і займаў цэнтральнае месца ў архітэктуры сталічнага горада.

На сённяшні дзень мы бачым храм, які значна страціў сваё аўтэнтычнае аблічча. Ад Полацкай

Сафіі XI стагоддзя засталіся толькі 3 апсіды, унутраныя апорныя слупы і фрагменты падмурка.

Што ж датычыць новага будаўніцтва, то сучаснаму архітэктару, які праектуе храм, давядзецца сутыкнуцца з унікальнай сітуацыяй, выкліканай да жыцця няпростымі лёсамі нашага народа. І гэта ўнікальнасць заключаецца ў складаных і часам забытых міжканфесійных адносінах, суровых палітычных і сацыяльных умовах, у якіх нашаму народу даводзілася даказваць права на самавызначэнне на працягу ўсяго гістарычнага шляху. З-за гэтага выбар прататыпа праваслаўнага храма, яго стылістычнага выгляду і прыналежнасці да той ці іншай эпохі вельмі няпросты.

Пры Мінскай епархіі ёсць спецыяльная камісія, якая сочыць за адпаведнасцю сучасных праектаў канонам праваслаўнай архітэктуры. Камісія можа зацвердзіць любы праект, які адпавядае гэтым канонам незалежна ад архітэктурнага стылю,

геаграфічнага распаўсюджвання закладзенага ў ім прататыпа.

У выніку мы можам назіраць, як будуюцца драўляны храм у гонар «Усіх святых» па вуліцы Каліноўскага ў Мінску, які з'яўляецца тыповым узорам шатровага драўлянага доўгастаўнага рускай Поўначы і атрымаў распаўсюджанне ў Паанежжы і Беламор'і ў XVII—XVIII стагоддзях. Да гэтага часу такія храмы ніколі і нідзе на беларускіх землях не будаваліся. Не адмаўляючы мастацкіх вартасцей самой пабудовы, цяжка знайсці тут «арганіку», якая звязвала б гэты храм з беларускай культурай, духоўным асяроддзем, прыродным ландшафтам нашых мясцін.

Яшчэ прыклад — новая мураваная царква ў пасёлку Сокал пад Мінскам.

Хаця такіх пабудов узводзілася на Беларусі ў другой палове XIX стагоддзя шмат і многія захаваліся да нашых дзён, але нельга сказаць, што яны ўласцівыя нашаму нацыянальнаму доўгастаўнаму.

Ёсць і іншы прыклад — царква ў гонар Іконы Божай Маці «Усіх тужлівых Радасці» па вуліцы Прытыцкага ў Мінску. Тут прасочваецца рысы крыжова-купальнага храма. Па сваёй структуры, планоўцы, кампануючы аб'ёмаў яны найбольш падыходзяць для праваслаўных абрадаў. І па адточанай гармоніі знешніх форм, па ўраўнаважанасці свайго ўнутранага мікракосму яны найбольш поўна адпавядаюць сакральнаму сэнсу Божай літургіі.

Архітэктура праваслаўнага храма фарміравалася ў сферах духоўнага жыцця Візантыйскага грамадства многія стагоддзі, і да моманту з'яўлення храмаў на землях Кіеўскай Русі тыпалогія культавых пабудов была адточана і выверана. У пачатку X стагоддзя тып крыжова-купальнага храма атрымаў сваё эвалюцыйнае завяршэнне ў царкве Багародзіцы манастыра Ліпса ў Канстанцінопалі і

з таго часу з'яўляўся правобразам для большасці пабудов гэтага тыпу. У такім выглядзе ён прыйшоў і на землі Старажытнай Русі. Напрыклад, пабудаваны ў другой палове XI стагоддзя Спаса-Праабражэнскі сабор у Чарнігаве або наша полацкая Сафія.

Такім чынам, можна выдзеліць тыя пабудовы, якія маглі б стаць «архетыпнымі» для сучаснага праваслаўнага царкоўнага будаўніцтва. Працуючы з такім архетыпам, архітэктар знаходзіўся б у рамках кананічнага праваслаўя і з'яўляўся правядніком нацыянальных традыцый беларускай архітэктуры.

Па такім шляху пайшлі праекціроўшчыкі Свята-Фёдарскага сабора, пабудаванага ў Пінску, такі падыход можна бачыць у праекце Свята-Багаўленскай царквы ў Лошыцы, дзе архітэктар выкарыстаў матывы Мікалаеўскай царквы — помніка XVII стагоддзя Магілёўскай школы.

Праектаванне храма накладвае на архітэктара вялікую адказнасць як на выразніка не толькі рэлігійнай дактрыны, якая пры дапамозе архітэктуры выказвае сваю духоўную накіраванасць, але і з'яўляецца барометрам культурных, сацыяльных і палітычных працэсаў грамадства. Пабудаваны храм, несучы на сабе адбітак той ці іншай эпохі, з'яўляецца таксама выразнікам гістарычных рэальнасцей свайго часу. Хацелася б, каб новыя пабудовы былі арыентаваны на лепшыя ўзоры нашага нацыянальнага беларускага доўгастаўнага, адлюстроўвалі самабытнасць і талент нашага народа, выхоўвалі паважлівыя адносіны да яго багатай духоўнай і культурнай спадчыны, носыбітам якой з'яўляецца культавая архітэктура.

НА ЗДЫМКАХ: царква ў гонар Іконы Божай Маці «Усіх тужлівых Радасці»; новая царква ў пасёлку Сокал.

Ігар СЯДУРА, архітэктар (Мінск).

Бярэзінская рампа

У Берэзіно адбыўся IV Мінскі абласны фестываль народных тэатраў "Бярэзінская рампа". Ён традыцыйна праводзіцца тут раз у два гады, пачынаючы з 1997 года.

У гэтым райцэнтры тэатральныя традыцыі даўня, яшчэ з XIX стагоддзя: вельмі папулярным было некалі драматычнае таварыства ў маёнтку графа Патоцкага, музычна-драматычныя паказы ладзіў памешчык Свентаржэцкі, дзейнічала цікавая яўрэйская аматарская група. І сёння ў Берэзіно ўдзячны глядач, які любіць свой народны тэатр, што існуе пры гарадскім Доме культуры, з нецярплівасцю чакае кожны такі фестываль.

Сёлета сюды з'ехаліся вядомыя калектывы ў нашай краіне — з Нясвіжа, Слуцка, Барысава, вёскі Цімкавічы Капыльскага раёна, а

таксама маладзёжны тэатр з Жодзіна. Яны паказалі цікавыя спектаклі, абмяняліся вопытам работы. А званне лаўрэата за высокае выканальніцкае майстэрства і сцэнічную культуру атрымаў Бярэзінскі народны тэатр, пацвердзіўшы сваё ганаровае званне, нададзенае 25 гадоў таму. Узнагароды ў розных намінацыях і прызы атрымалі ўсе тэатры і многія самадзейныя артысты. Прадстаўнічае журы ўзначальвала народная артыстка Рэспублікі Беларусь Марыя Захарэвіч. Яна выказала шкадаванне, што ў наш час народныя тэатры мала ездзяць за межы сваіх раёнаў, а ўзровень многіх з іх даволі высокі. Яны выдатныя прапагандысты беларускай мовы і твораў нацыянальнай і сусветнай драматургіі.

НА ЗДЫМКАХ: першая ўзнагарода Мікалая ПЫТЛЯКА, самага маладога ўдзельніка фестывалю; высокі ўзровень сцэнічнага майстэрства пацвердзіў Бярэзінскі народны тэатр, які зноў стаў лаўрэатам.

Рэгіна ГАМЗОВІЧ.

прэзентацыя

Першы энцыклапедычны даведнік па культуралогіі

У Грамадскім прэс-цэнтры Дома прэсы адбылася прэзентацыя энцыклапедычнага даведніка "Культуралогія", падрыхтаванага выдавецтвам "Беларуская Энцыклапедыя імя П.Броўкі". Аб новым выданні распавядае яе аўтар, кандыдат гістарычных навук, вядучы супрацоўнік Нацыянальнага навукова-асветніцкага цэнтру імя Ф.Скарыны Эдуард ДУБЯНЕЦКІ.

У першым у нашай краіне энцыклапедычным даведніку пад назвай "Культуралогія" змешчана звыш 800 артыкулаў, якія асвятляюць разнастайныя пытанні гісторыі і тэорыі сусветнай і айчыннай культуры. Тут даецца характарыстыка найбольш пашыраных метадалагічных падыходаў і метадаў культуралагічнага даследавання, школ і накірункаў культуралогіі (эвалюцыянізм, дыфузіянізм, культурна-гістарычная школа і іншыя), разглядаюцца яе асновы катэгорыі, тэрміны і паняцці, асаблівасці асобных форм і тыпаў культуры (масавай, элітарнай, народнай, маладзёжнай субкультуры і іншыя), гісторыка-культурнага развіцця розных народаў і цывілізацый свету (Старажытнай Грэцыі і Старажытнага Рыма, Індыі, Кітая, Японіі, Візантыі, Персіі, дакалумбавай Амерыкі і іншыя). Знайшлі адлюстраванне на старонках кнігі таксама найбольш важныя архетыпы і сімвалы культуры (дом, крыж, дрэва, зямля). Прыводзяцца асобныя тэрміны і паняцці (напрыклад, культурны фільтр, культурная інтэракцыя, культурны індывідуалізм і іншыя), якія ўпершыню ўведзены ў культуралогію аўтарам данай кнігі.

Адметнай рысай выдання з'яўляецца тое, што ў ім многія тэрміны і паняцці звязаны з канкрэтнымі рэаліямі этнакультурнага развіцця беларускага народа. Напрыклад, такія, як акультурацыя, асіміляцыя, Адраджэнне (Рэнесанс), Асветніцтва, барока, класіцызм, рамантызм, імпрэсіянізм, постмадэрнізм і іншыя. Акрамя таго, у артыкулах, прысвечаных асобным відам мастацтва (літаратура, музыка, тэатр, кінамастацтва і іншыя) разам з агульным, тэарэтычным матэрыялам разглядаецца спецыфіка іх узнікнення і гістарычнага развіцця ў Беларусі. Прысутнічаюць у кнізе і некаторыя паняцці, якія датычаць толькі беларускай нацыянальнай культуры (беларуская ікананічная школа, беларуская рэз, віленскае барока, школьны тэатр, батлейка).

Шырока прадстаўлены ў даведніку знакамітыя дзеячы замежнага і айчыннага выяўленчага і тэатральнага мастацтва, літаратуры, музыкі, кінамастацтва. Прычым побач з сусветна вядомымі пісьменнікамі (Дантэ Алігіеры, У.Шэкспір, М. дэ Сервантэс, І.-В.Гётэ, А.Пушкін, Л.Талстой, Ф.Дастаеўскі і іншыя), кампазітарамі (В.-А.Моцарт, І.-С.Бах, Л. ван

Бетховен, Р.Вагнер, П.Чайкоўскі), мастакамі (Л. да Вінчы, Рафаэль, Х.Рэмбрант, Мікеланджэла, П.Пікасо, С.Далі і іншыя), акцёрамі тэатра і кіно (М.Дзітрых, С.Бернар, Ч.Чаплін), спевакамі (Э.Каруза, М.Калас, Л.Павароці, П.Дамінга), кінарэжысёрамі (Д.-У.Грыфіт, Л.Бунюэль, І.Бергман, Ф.Феліні, А.Таркоўскі), архітэктарамі (Ф.-Л.Райт, Ш.Ле Карбюзье) змешчаны персаналіі і найбольш яркіх, знакамітых дзеячаў беларускай мастацкай культуры (напрыклад, Янка Купала, М.Багдановіч, М.Гарэцкі, У.Караткевіч, В.Быкаў, А.Разанаў, Я.Драздовіч, Г.Вашчанка, Я.Глебаў, У.Мулявін, В.Тураў, М.Пташук, Л.Александровская, В.Скорабагатаў, С.Станюта, Р.Янкоўскі, В.Елізар'еў, Л.Бржазоўская, Б.Луцэнка, М.Пінігін і іншыя).

Мноства артыкулаў прысвечана персаналіям айчынных і замежных культуралагаў, філосафаў, гісторыкаў, этнолагаў, прычым апісаны іх жыццёвы і творчы шляхі, светапогляд, асвятляецца іх уклад у гуманітарныя навукі, апісаныя распрацаваныя імі канцэпцыі, тэорыі, гіпотэзы (Арыстоцель, Платон, Фама Аквінскі, Ж.-П.Сартр, А.Камю, М.Хайдэгер, О.Шпенглер, А.Тойнбі, М.Эліядэ, Ю.Лотман, Д.Ліхачоў, С.Аверынцаў, М.Крукоўскі, А.Мальдзіс, У.Конан і іншыя).

Выданне багата ілюстравана прыблізна 230 каляровымі і чорна-белымі фотаздымкамі, рэпрадукцыямі, малюнкамі. Кніга адрасавана найперш спецыялістам у галіне культуралогіі і іншых гуманітарных навук, студэнтам вышэйшых навучальных устаноў, навучэнцам сярэдніх школ, ліцэяў, каледжаў, а таксама ўсім тым, хто цікавіцца праблемамі развіцця айчыннай і сусветнай культуры.

Рада новым сябрам!

Добры дзень, дарагая рэдакцыя!

Вітае вас Надзея Парчук з вёскі Вычулкі Брэсцкага раёна. Атрымала першы нумар газеты і вачам сваім не паверыла, калі на 6-й старонцы знайшла тэкст свайго ліста, адпраўленага ў снежны мінулага года, у якім гаворка ішла пра літстудыю інвалідаў Расіі "Белыя снегіры" і галоўнага рэдактара часопіса з такой жа назвай Аляксандра Панкратава. І пра рэквізіты банка, і пра адрас Кірскай друкарні не забыліся. Вось дык радасць падарылі не толькі мне, але і ўсім паэтам-студыяцам, прыхільнікам іх творчасці, а галоўнае — рэдактару часопіса "Белыя снегіры"! Ну як жа вам не дзякаваць, дарагія супрацоўнікі газеты "Голас Радзімы", за такую добрую паслугу, за імкненне дапамагчы інвалідам, за вашу чуласць і спагадлівасць, за сапраўдную чалавечнасць?! І гэта не перабольшванне, не перахвальванне, а праўда, паверце. Я такія ж лісты пасылала і ў іншыя рэдакцыі, аднак некаторыя прамаўчалі або прапанавалі свае рэкламныя ўмовы. Так што вы першыя падалі нам руку дапамогі. Ад імя ўсіх студыяцаў і чытачоў расійскага часопіса вялікі вам дзякуй, дарагія людзі!

Ад сябе асабіста я шчыра дзякую яшчэ і за публікацыю маіх ажно чатырох вершаў! Я гэтага нават не чакала. Столькі ўвагі адной мне! Такое бывае рэдка. Добры падарунак у Новы год. Дзякую.

Дарагая рэдакцыя, а яшчэ мяне зацікавіла просьба Валянціна Стрыбука (на 6-й старонцы) — члена Савета Львоўскай абласной беларускай абшчыны, звернутая да вас, — выслаць ім беларускі пераклад украінскай песні "Ты ж мене підманула". Я таксама чула такую песню на беларускай мове, толькі слоў не запамніла, таму вырашыла напісаць свой варыянт. Дасылаю тое, што ў мяне атрымалася. Можце выслаць ім мой ліст. Няхай прачытаюць. Раптам спадабаецца. Тады і іх сябры-ўкраінцы запячкую па-беларуску.

Жадаю ўсім вам, дарагія супрацоўнікі "Голасу Радзімы" і чытачы газеты, у новым годзе добрага здароўя, светлай радасці, жыццёвых і творчых поспехаў!

З павагай да вас
Надзея ПАРЧУК.

Украінская песня
на беларускі лад

ПАДМАНУЛА, ПАДВЯЛА

Ты казалася ў панядзелак,
Як вярталіся з пасядзелак,
Што я твой ужо навекі,
А я верыў, недарэка.

Прыпеў:

Ты ж мяне падманула,
Ты ж мяне падвляла,
Ты ж мяне маладога
Зусім з розуму звяла.

Ты казалася, што ў аўторак
Пацалуеш разоў сорак.
Я паверыў і прыйшоў, —
Цябе дома не знайшоў.

Прыпеў:

Ты казалася ў сераду:
— Не хадзі — сама прыйду.
Я чакаў, але дарма:
Заблудзілася — няма...
(Можна: падманула, падвляла).

Прыпеў:

Ты казалася, што ў чацвер
Апраўдаеш мой давер.
Аказалася — схлусіла,
Цябе знойку дзесь насліла.

Прыпеў:

Зной мяне падманула,
Зной мяне падвляла,
Зной мяне, маладога,
З толку, з розуму звяла.

У пятніцу, думай я,
Будзеш ты — ужо мая.
Толькі зной не павязало,
Разабрала ажно зло!

Прыпеў:

Зной мяне падманула,
Зной мяне падвляла,
Зной мяне маладога
З толку, з розуму звяла.

А ў мінулую суботу
Не пайшоў я на работу,
Да цябе імкнуўся, бег —
Ты зірнула — і у смех.

Прыпеў 2-гі.

Ты казалася, што ў нядзелю
Адгуляем мы вяселле.
Я рашыў, што зной падман,
Так і скончыўся раман.

Прыпеў:

Ты ж мяне падманула,
Ты ж мяне падвляла,
Ты ж мяне маладога
З толку, з розуму звяла.
Я ж цябе падманула,
Я ж цябе падвляла,
Я ж цябе, недарэка,
Для сяброўкі берагла.

зваротная сувязь

РАСІЯ. КЕМЕРАВА

Беларусы Кузбаса зычаць работнікам рэдакцыі і чытачам газеты пспехаў ва ўсіх справах на карысць роднай Беларусі.

Няхай 2004 год будзе годам далейшага развіцця расійска-беларускай дружбы і ўсебаковага супрацоўніцтва. Перакананы, што Кузбас і Беларусь стануць яшчэ бліжэйшымі. Значэнне вашай газеты ў гэтым цяжка пераацаніць.

З павагай

Міхаіл БРЫЛЁЎ, старшыня кузбаскай абшчыны "Беларусь".

УЗБЕКІСТАН. ТАШКЕНТ

Савет БКЦ "Світанак" горада Ташкента ад усёй душы жадае "Голасу Радзімы" і яго чытачам вялікіх творчых поспехаў, чыстага мірнага неба над нашай планетай.

Дзякуючы газеце, мы маем сувязь з гістарычнай Радзімай, асведаемся пра зямлякоў, пра тых здзяйсненні, што адбываюцца ў роднай Беларусі.

Беларуская дыяспара, якая знаходзіцца ў Рэспубліцы Узбекістан, будзе і надалей захоўваць культурныя і духоўныя традыцыі нашай этнічнай Радзімы і ўносіць уклад у мацаванне беларуска-ўзбекскага супрацоўніцтва.

Л. БЕЛАЗЁРАВА, старшыня БКЦ "Світанак".